

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ

Випуск XV

ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ

м. Рівне – 2023

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS
OF WIND MUSIC IN THE CONTEXT
OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE AND ABROAD
COUNTRIES

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Rivne State Humanitarian University
Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie
Department of wind and percussion instruments of RSHU**

**THE HISTORY OF FORMATION
AND DEVELOPMENT PROSPECTS OF WIND MUSIC
IN THE CONTEXT OF NATIONAL CULTURE
OF UKRAINE
AND ABROAD COUNTRIES**

The collection of scientific works

Vol. 15

**Rivne
2023**

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Академія музики в Кракові імені К. Пендерецького, Польща
Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ
Katedra Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie**

**ІСТОРИЯ СТАНОВЛЕННЯ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

Випуск 15

**м. Рівне
2023**

УДК 780.8 : 780.64

I – 90

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації *серія KB № 19865-9665 P**Збірник наукових праць видається з 2006 року.**Друкується за ухвалою Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)***Редакційна колегія:****Цюлюпа С.Д.** – заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **голова редакційної колегії;****Палаженко О.П.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ, **відповідальний секретар;****Пьотр Лято** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Краків, Польща;**Карпач А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Львів;**Качмарчик В.П.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Рада Славінська** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Пловдив, Болгарія;**Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Івано-Франківськ;**Громченко В.В.** – доктор мистецтвознавства, професор, м. Дніпро;**Сверлюк Я.В.** – доктор педагогічних наук, професор, м. Рівне;**Вовк Р.А.** – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Київ;**Гишка І.С.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Львів;**Овчар О.П.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Харків;**Слупський В.В.** – кандидат мистецтвознавства, доцент, м. Київ;**Цюлюпа Н.Л.** – кандидат педагогічних наук, доцент, м. Рівне;**Закопець Л.М.** – кандидат мистецтвознавства, професор, м. Львів.**Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя.** Збірник наукових праць. Випуск 15 / Упорядник С.Д.Цюлюпа. – Рівне: Волинські береги, 2023. – 176 с.

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

У збірнику містяться результати наукових досліджень у жанрі духової музики, поєднані різні підходи дослідників до розкриття питань з історії виконавства на духових інструментах, створення духових оркестрів та перспективи їх розвитку, а також з методики викладання гри на духових інструментах.

Наукові статті висвітлюють корисну інформацію для викладачів, студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів мистецьких закладів вищої освіти і широкого кола шанувальників жанру духової музики.

The collection contains the results of research in the genre of wind music, combines different approaches of researchers to disclose the issues of history performance on wind instruments, creation of brass bands and prospects for their development, as well as teaching the methodic of performance on musical instruments. Submitted problematics and scientific articles contain useful information for teachers, students, undergraduates, graduate students and doctoral students of art universities, as well as for a wide range of fans of the brass music genre.

УДК 780.8 : 780. 64

**Збірник індексується в міжнародних науково-метричних базах
Google Scholar та Academic Resource Index Research Bib.***За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідають автори статей.
Погляди авторів можуть не збігатися з позицією редакційної колегії.*

ISSN 2522-1590 (Online)

ISSN 2522-1582 (Print)

DOI 10.35619 префікс

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2023

© Кафедра духових та ударних інструментів РДГУ, 2023

© Katedra Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, 2023

© Видавництво "Волинські береги", 2023

З М І С Т

Історія та теорія музичного мистецтва

Цюлюпа С.Д. Ретроспектива конкурсу імені В'ячеслава Старченка в культурно-мистецькому просторі України	7
Piotr Lato. Klarnet w twórczości polskich kompozytorów pochodzenia żydowskiego – na przykładzie wybranych utworów Karola Rathausa i Mieczysława Weinberga.....	17
Вовк Р.А. Стипендіальна програма для духовиків 2022/23 н.р. у Дубаї	20
Вар'янюк О.І. Залучення принципів європейських та американських виконавських шкіл у систему щоденних занять на трубі.....	24
Дебера О.М. Еволюція Чернівецького академічного симфонічного оркестру обласної філармонії імені Д. Гнатюка в культурно-мистецькому житті України	28
Терлецький М.М. Історичний огляд концертного репертуару духових оркестрів XVIII – початку XXI століття у кращих його зразках.....	35
Ваврик Р.В. Віхи життєвого і творчого шляху ювіляра	39
Сіончук О.В. Організація музичних фестивалів в Україні та особливості їх проведення в умовах воєнного стану.....	46
Турчинський Б.Р. Зоя Прокудіна – виконавець, педагог класу валторни: життєвий та творчий шлях	50
Пукаляк М.В. До 75-річчя професора Романа Вовка	54
Клевець К.О. Європейське кларнетове виконавство XXI ст.	60
Подганюк Т.В. Зародження романтизму в музичній культурі Європи.....	64
Семочко О.І. Еволюція труби в музичній культурі Львова в контексті європейської інтеграції.....	67
Вівчарик Л.Р. Саксофонове виконавство в музичній культурі Прикарпаття в XX – на початку XXI століття	70
Олійник М.В. Становлення та розвиток духового оркестрового виконавства на Хмельниччині.....	75
Гашпан Я.Р. Флейта в музичній культурі Буковини в XX – поч. XXI ст.	80
Трачук Л.Д., Гоменюк Я.Ю. Еволюція Тульчинського коледжу культури в історії жанру духової музики на Поділлі	83
Приженков О.В. Історичний шлях розвитку басового мідного духового інструменту туби та її попередників.....	86
Старко В.Г. Володимир Семеніченко – очільник львівської фаготової школи другої половини XX ст.	92

Педагогіка та методика духового виконавства

Громченко В.В. До проблеми активізації художньо-усвідомленого виконавства (педагогічний аспект)	97
Палаженко О.П. Специфіка формування музичного слуху у музиканта-духовика в процесі оркестрової виконавської діяльності	101
Закопець Л.М. Специфіка формування морально-естетичних якостей в учнів Львівського державного музичного ліцею імені С. Крушельницької.....	105
Бондарчук В.І. Сценічне хвилювання, підготовка до публічного виступу виконавця	108
Гишка І.С. Амбушурні негарзди Луї Армстронга.....	111
Закопець М.Л., Фіськов Г.М., Зіза О.О. Вплив інтеграційних процесів на формування фахової компетентності виконавця-духовика у закладах вищої освіти України	116
Филипчук М.С. Особливості навчання здобувачів в естрадному оркестрі у вищих закладах мистецького спрямування	120
Сивохіп В.С. Концерт для гобоя і камерного оркестру Мирослава Скорика крізь призму індивідуального трактування жанру інструментального концерту.....	123
Димченко С.С. До питання еволюції методики гри на ударних інструментах.....	128
Кашперський В.П. Основні принципи та методи формування губного апарату трубача....	135
Ворончак І.І. Загальна характеристика репертуару для поперечної флейти в Австрії та Італії у XVIII столітті.....	140
Максимчук В.В. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу для підготовки фахівців жанру духової музики в мистецьких закладах України.....	143
Віхоть П.І. Наукові та навчально-методичні праці валторністів у системі музичної освіти України.....	146
Дратований Я.М. Практичні заняття у класах духових інструментів закладів початкової мистецької освіти як складова естетичного виховання учнів	149
Лебедь В.О. Скерцо-фуріозо Джордана Гудефіна для сопрано та тенор саксофонів з духовим оркестром як репертуарна новація академічного саксофонного репертуару.....	152
Круль П.Ф. Презентація електронного підручника "Історія виконання на духовних та ударних інструментах України"	156
Відомості про авторів	161
Презентація сучасних наукових, навчально-методичних та нотних видань духовиками України та зарубіжжя (2012-2022 роки)	164

М. К. Станіславський – довгий час працював старшим викладачем по класу валторни на кафедрі духових та ударних інструментів Національної музичної академії України імені Петра Чайковського.

М. К. Станіславський – автор наукових та навчально-методичних статей, серед яких "Каденція" (Київ, 2008), в якій автор піднімає питання про виконавство каденцій у творах для валторни, розглядає значення каденції в художньому творі великої форми, досліджує різні типи каденцій, закликає валторністів до створення власних каденцій, пропонує методику розвитку імпровізаційних умінь учнів класу валторни.

Кафедрою духових та ударних інструментів Інституту мистецтв РДГУ щорічно проводиться міжнародна науково-практична конференція "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя" та видається збірник наукових статей, в якому публікуються, в тому числі, дослідження представників національної та зарубіжної школи гри на валторні.

Висновки. Безперечно, представлений нами список наукових, навчально-методичних праць не є абсолютно повним. Грунтовний аналіз новітніх навчально-методичних досліджень українських науковців та педагогів-методистів в царині валторного виконавства, репертуарний список для валторни має стати об'єктом систематичного аналізу та вивчення.

Використана література

1. Апатский В. Н. Актуальные проблемы духового музыкально-исполнительского искусства. – Учебное пособие. – К.: ТОВ «Задруга», 2013. – 588.

2. Цюлюпа С. Д. Кандидатські та докторські дисертації духовиків України в освітньому процесі мистецьких закладів вищої освіти. Збірник наукових праць «Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя». Випуск №14 / Упорядник С. Д. Цюлюпа. – Рівне: Волинські обереги, 2022. С. 6-29.

УДК [780.8:780.64]:373.3.015.31:7(477.81)

ORCID <https://orcid.org/0009-0000-7050-6072>

*Дратований Я.М.,
м. Гайсин*

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ У КЛАСАХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ПОЧАТКОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВА ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

Анотація. У статті визначено поняття «естетичне виховання», визначено ідейно-художні дидактичні принципи в формуванні репертуару, а також досліджено особливості використання практичних занять у класах духових інструментів закладів початкової мистецької освіти як складова естетичного виховання учнів.

Ключові слова: молодь, «естетичне виховання», музика, репертуар дитячих духових оркестрів, взаємодія вчителя та учня.

Annotation. The article defines the concept of "aesthetic education", defines ideological and artistic didactic principles in the formation of the repertoire, and also investigates the peculiarities of using practical classes in wind instrument classes of primary art education institutions as a component of aesthetic education of students.

Key words: young, "aesthetic education", music, repertoire of children's brass bands, interaction between teacher and student.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку найбільш ефективних шляхів естетичного виховання учасників духових оркестрів закладів початкової мистецької освіти.

Естетичне виховання нерозривно пов'язане з іншими сторонами цілісного виховного процесу, насамперед з моральним вихованням, і як би пронизує їх, зумовлюючи їхню ефективність через цілеспрямованість процесу формування розвиненої естетичної свідомості та смаку в учнів, здатність сприймати і цінувати красу і гармонію в навколишньому світі.

Тому на даний час особливої актуальності набувають питання щодо естетичного виховання учасників духових оркестрів закладів початкової мистецької освіти. Актуалізується пошук ефективних принципів, форм і методів педагогічного впливу, спрямованих на естетичне виховання учасників дитячих духових оркестрів закладів початкової мистецької освіти з використанням практичних занять.

Аналіз публікацій з досліджуваної проблеми показав, що музичне виховання в системі початкової мистецької освіти розглядається сучасними науковцями як універсальний засіб особистісного

розвитку школярів на основі виявлення індивідуальних здібностей, естетичних потреб та інтересів (Е. Абдулін, С. Горбенко, Л. Масол, О. Михайличенко, Н. Миропольська, Е. Печерська, О. Ростовський, О. Рудницька, Л. Школяр, О. Щолокова та інші).

Мета статті – дослідити особливості використання практичних занять у класах духових інструментів закладів початкової мистецької освіти як складова естетичного виховання учнів.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти однією з найважливіших основ теоретичної концепції та практичної діяльності закладу початкової мистецької освіти є орієнтація на формування творчої особистості учня, створення умов не лише для повноцінної інтелектуальної, і культурного розвитку дитини, а й для її самореалізації в різних видах майбутньої діяльності.

Ще в школі підростаюче покоління вчиться жити за законами добра, справедливості, милосердя, краси, щоб у майбутньому ці здобутки матеріальної і духовної культури перенести в доросле життя і зробити їх життєвою необхідністю.

У сучасних умовах, коли у певної частини молоді відбувається девальвація морально-естетичних цінностей, що негативно позначається на рівні культури суспільства, одним із важливих завдань теорії педагогіки і методики є дослідження ролі естетичного виховання в педагогіці суспільства. у всебічному і гармонійному розвитку особистості.

Поняття «естетичне виховання» охоплює всі види мистецтва, усі джерела краси, усі освітні сфери, усі предмети, що вивчаються у школі. Це унікальне поєднання чуттєвого і раціонального начал у пізнанні учнем об'єктивного світу.

Естетичне виховання є невід'ємною частиною освітнього процесу, безпосередньо спрямованим на розвиток умінь сприймати і перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах людської діяльності.

Завданням естетичного виховання є не тільки розширення художнього сприйняття, списку прочитаних книг, прослуханих музичних творів, а й організація людських почуттів, духовне зростання особистості, регуляція і корекція поведінки. Естетичне виховання проникає в усі сфери життєдіяльності дітей, забезпечується всіма ланками виховання і використовує все багатство і різноманітність його засобів.

Вже аксіомою є те, що творчі можливості, закладені в кожній людині від природи, на певному етапі повинні бути педагогічно скориговані, оскільки саме вчитель, вихователь, наставник значною мірою може професійно закласти основи естетичного розвитку дитини. індивідуум і визначити сталий напрям цього процесу. Тому естетичне виховання – це процес формування цілісного сприйняття і правильного розуміння краси в мистецтві та дійсності; ця здатність до творчого самопрояву властива людині. Проте ця здатність потребує свідомого, цілеспрямованого, планомірного та систематичного розвитку.

Методологічною основою і принципом естетичного виховання на сучасному етапі є ідея комплексного підходу, яка має подвійне значення в реалізації системи естетичного виховання. По-перше, система естетичного виховання повинна бути побудована таким чином, щоб у процесі впливу на дитину різні види мистецтва постійно взаємодіяли один з одним, тобто організовувалася потреба тісної взаємодії мистецтва на основі міжпредметних зв'язків. По-друге, естетичне виховання, як виховання засобами мистецтва, так і засобами дійсності, повинно стати органічною частиною будь-якого виду виховання.

У загальній системі естетичного виховання одне з найважливіших місць належить художнім дисциплінам.

Мистецькі дисципліни розглядаються як один із важливих засобів вирішення проблеми розвитку духовно-моральної, естетичної, емоційної сфери дитини. Викладання мистецьких дисциплін сприяє поглибленню культурно-художньої, естетичної компетентності молодших школярів, формуванню гуманістичної спрямованості їх світогляду.

Музика силою звуків відображає всю багатогранність життя, красу дійсності в її емоційно-конкретних формах. Головне завдання вчителя музики – ввести дитину у великий світ музичного мистецтва, навчити її розуміти музику та насолоджуватися нею, розвивати її музичні здібності та естетичний смак.

Переживання музики, розуміння її важливої ролі в розвитку духовності учнів стимулюють діяльність учителя з удосконалення шляхів, форм і методів навчання предмету, переслідуючи основні завдання: формування духовно-естетичної культури учнів; як складова частина загальної культури; їх самовизначення в національному та світовому культурному просторі; активізація естетичних інтересів школярів, потреби у спілкуванні з мистецтвом; розвиток чуттєво-емоційної сфери, музичних здібностей учнів; збагачення та поглиблення знань естетичного досвіду.

Естетичне виховання на духовому інструменті починається з емоційного хвилювання, естетичного переживання, яке переходить у виховну роботу, в якій навчальний матеріал стає предметом активних розумових дій кожного учня, роздумів над музичним твором, предметом музичних

імпровізацій, музичних творів, дидактичні ігри тощо у створенні оптимальних умов для формування та розвитку особистості учня як суб'єкта художньо-естетичної діяльності.

Естетичні уявлення студентів формуються на репертуарі, який вони вивчають, і в залежності від того, наскільки робота над ним спрямована на їх справді мистецьке виховання.

У сучасних умовах, при великому загальному навчальному навантаженні дітей, особливо актуальним є використання найефективніших методів навчання, розроблених багатим досвідом педагогів – практик і рекомендованих сучасною наукою, педагогікою та психологією. Цей досвід і досягнення науки повинен систематично вивчати кожен музикант-педагог, використовуючи відповідну літературу. Немає нічого важливішого для художнього виховання учнів, ніж спілкування з викладачем, який має високу культуру, тонку музикальність і добре володіє інструментом. Їх розвиток проходить особливо успішно, якщо вчитель працює з ентузіазмом і своїм виконанням, як і усними поясненнями, вводить учня в саму суть завдань, що стоять перед ним, і створює необхідний настрій для виконання наступних домашніх завдань. І найбільш сприятлива ситуація складається в тих випадках, коли вчитель, використовуючи перевірені практикою методи навчання, поєднує їх з рекомендаціями теорії розвивального навчання. Стосовно роботи в інструментальному класі це, насамперед, означає продумування вчителем шляхів максимальної самостійності учнів у вирішенні тих художньо-технічних завдань, які постають перед ними.

Демонструючи зразки яскравих інтерпретацій твору в цілому й у деталях, учитель водночас має дбати про надання ініціативи самому учневі. Важливо всіляко заохочувати його спроби задавати питання про музичні явища, з якими йому доводиться стикатися, і наполегливо, по можливості самостійно, знаходити на них відповіді. Учитель повинен організовувати ці пошуки і направляти їх, розгортаючи одну проблемну ситуацію за іншою в процесі навчання. При цьому слід мати на увазі, що якщо в практиці загальноосвітньої та технічної освіти створення таких ситуацій базується переважно на розумовій діяльності учня, то в процесі музичного виховання пропонують максимально використовувати емоційна сфера і слух учня поряд з інтелектом. З часом багатьом учителям необхідно узагальнити досвід роботи з учнями та виробити певні принципи виховання.

Таку практику слід визнати обґрунтованою, відповідною сучасній тенденції до широкого використання системного методу в різних сферах людської діяльності. Однак слід остерігатися перетворювати розроблені принципи на кліше. Тому для кожного учня їх слід застосовувати гнучко, враховуючи його індивідуальність. При індивідуальному підході складність музичних творів, що вивчаються, може відрізнитися від загальних програмових вимог. Вони не можуть відобразити всю різноманітність освітнього процесу. Але при цьому якість виконання завжди повинна залишатися на досить високому художньому рівні.

Керівник дитячого духового оркестру несе повну відповідальність за ідейно-естетичне виховання як свого колективу, так і глядачів. Основну роль при цьому відіграє репертуар, що розучується і виконується. Його вибір відображає ідейні та творчі позиції лідера.

Репертуар повинен бути тісно пов'язаний з усією системою виховної роботи і розпланований на два-три роки вперед. В основу формування репертуару повинні бути покладені такі ідейно-художні дидактичні принципи:

- ідейно-художня цінність. Музичний твір покликаний виховувати виконавця та слухача в дусі патріотизму та гуманізму. Основою виховання високого художнього смаку є кращі твори українських і зарубіжних композиторів;

- різноманітність жанрів і тематики. Репертуар повинен включати як твори різних жанрів класичної музики, спеціально написані для духових оркестрів твори, що відрізняються героїко-патріотичною тематикою, так і п'єси розважально-танцювального характеру. У репертуарі обов'язково повинні бути твори, що відображають тему молодості;

- універсальність реалізації. Репертуар повинен враховувати не тільки концертну діяльність оркестру, а й його участь у різноманітних заходах і святах, танцювальний супровід;

- доступність. У художньо-технічному відношенні музичний твір повинен відповідати музично-технічній підготовці учасника оркестру. Кожен виконавець зобов'язаний досконало володіти дорученою йому партією і виконувати її так, щоб отримати естетичне задоволення. Виховання художнього начала у кожного юного музиканта – основне завдання керівника дитячого оркестру;

- «від простого до складного». Складність робіт, що вивчаються, відбувається поступово, послідовно і безперервно, що, в кінцевому підсумку, призводить до помітного підвищення виконавського рівня колективу;

- інтерес. Керівник повинен постійно підтримувати інтерес до виконуваних творів, ставлячи нові художньо-виконавські та пізнавальні завдання перед юними оркестрантами.

На основі наявного репертуару керівник складає концертну програму та музичне оформлення будь-якого заходу. При цьому програма виконання оркестру (особливо концертна) має бути не лише цікавою, а й нести виховний заряд.

Висновки. Викладач інструментального класу є головним генератором освітнього процесу в закладах початкової музичної освіти. Саме він, насамперед, покликаний формувати та розвивати естетичні погляди та художні смаки дітей, вводити їх у світ музики та навчати мистецтву гри на інструменті. У практиці педагогів естетичне виховання має різноманітні форми – від бесід на уроках і під час класних зборів до спільних відвідин концертів, театрів, музеїв з наступним їх обговоренням. Естетичні уявлення учнів формуються на репертуарі, який вони вивчають, і в залежності від того, наскільки робота над ним спрямована на їх справді мистецьке виховання.

Список використаних джерел

1. Масол Л. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2001.
2. Масол Л. Концепція загальної мистецької освіти / Л. Масол // Мистецтво та освіта. – 2004.
3. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями / Т. М. Пляченко. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2010. – 428 с.

УДК 780.643.2.083 : 785.12

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2162-9759>

*Лебедь В.О.,
м. Дніпро*

СКЕРЦО-ФУРІОЗО ДЖОРДАНА ГУДЕФІНА ДЛЯ СОПРАНО ТА ТЕНОР САКСОФОНІВ З ДУХОВИМ ОРКЕСТРОМ ЯК РЕПЕРТУАРНА НОВАЦІЯ АКАДЕМІЧНОГО САКСОФОННОГО РЕПЕРТУАРУ

Анотація. *Стаття висвітлює новий склад виконавців у царині духового оркестрового виконавства, а саме твір для дуету сопрано та тенор саксофонів у супроводі духового оркестру. Розглядається жанрова своєрідність, використання засобів художньої виразності, в наслідок чого акумулюються нові темброві сполучення та співзвуччя. Цей твір є новацією за багатьма показниками, як жанр, склад виконавців, стиль так і оркестрове аранжування, що, безумовно, надає слухачеві нові темброві, а отже й художньо-емоційні характеристики. Розглянуто проблему розширення вітчизняного репертуару для саксофона у супроводі духового оркестру.*

Ключові слова: *саксофон, інструментальна музика, тембр, темброве забарвлення, духовий оркестр, ансамбль, скерцо, засоби виразності, комунікація.*

Annotation. *The article highlights a new line-up of performers in the field of wind orchestral performance, namely a piece for a solo duet of soprano and tenor saxophones. Genre originality, the use of means of artistic expressiveness, as a result of which new timbre combinations and consonances accumulate, are considered. This work is an innovation in many respects, such as genre, composition of performers, style, and orchestral arrangement, which certainly provides the listener with new timbres, and therefore artistic and emotional characteristics, communication.*

Key words: *saxophone, instrumental music, timbre, timbre coloring, wind orchestra, ensemble, scherzo, means of expression.*

Актуальність та стан досліджуваної проблеми. Саксофонний репертуар має велику різноманітність. Саксофон відомий своїм виразно багатим і універсальним звучанням, що зробило його популярним інструментом у різноманітних музичних жанрах, включаючи джаз, блюз, рок і класичну музику. Особливо цікавою стороною академічного репертуару саксофоністів є низка творів для саксофона у супроводі духового оркестру, котра в свою чергу також має свою різноманітність. Серед дуже цікавих сторін, особливо виділяються композиції для ансамблю саксофоністів з духовим оркестром. Твір, що досліджується вже має низку записів у виконанні відомих європейських та американських виконавців (Клод Делянгл та Бранфорд Марсаліс, Джордан Люллоф та Джозеф Люллоф), що свідчить про актуальність звертання до цього твору.

Питаннями дослідження саксофонного виконавства в Україні поглиблено займалися М. Мимрик, М. Крупей, Л. Максименко та Д. Максименко. Але їх наукові праці ще не торкалися питання тембрової взаємодії саксофона та саксофонів соло у супроводі духового оркестру.

Мета дослідження проаналізувати репертуарні новації у такому пласті академічної духової музики, як твори для ансамблю саксофоністів з духовим оркестром. Переважно це опуси для класичного квартету (сопрано, альт, тенор, баритон), ансамблю, що здатен передати широкий спектр тембрових особливостей звучання та співзвуччя саксофонів. Наприклад, це концерт для квартету

Наукове видання

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ДУХОВОЇ МУЗИКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖЖЯ**

Збірник наукових праць

ВИПУСК 15

Редактор-упорядник
Степан Цюлюпа

Верстка
Віталій Власюк

Підписано до друку 22.05.2023 р. Формат 60x84 1/8. Папір офсет.
Гарнітура "Times". Друк цифр. Ум. друк. арк. 20,46. Наклад 100 пр. Зам. 34.

Видавництво "Волинські обереги".

33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано в друкарні видавництва "Волинські обереги".